

N:o 2.

Ank. till Riksd. kansli den 13 februari 1906, kl. 2,30 e. m.

Memorial om verkställd granskning af riksbankens styrelse och förvaltning.

Bankoutskottet, som enligt § 4 i den för utskottet gällande instruktion har att undersöka och granska riksbankens tillstånd och huru densamma styrd och förvaltd blifvit, samt därvid bör med synnerlig uppmärksamhet följa de fullmäktiges åtgärder, som afse metalliska kassans upprätthållande samt myntväxlingens fortgång och bestånd, har numera fullgjort detta uppdrag och får öfver den verkställda granskningen afgifva berättelse.

För granskningens verkställande har utskottet tagit del af *dels* fullmäktiges i riksbanken allmänna och särskilda protokoll för tiden från och med den 15 januari 1905, intill hvilken dag ansvarsfrihet blifvit för deras i protokollen antecknade beslut och åtgärder beviljad, och till början af innevarande års riksdag, *dels* de af vederbörande revisorer afgifna berättelser om verkställd granskning af riksbankens såväl hufvudkontors som samtliga afdelningskontors i orterna förvaltning under år 1904 — dock med undantag af kontoret i Sundsvall, som börjat sin verksamhet först under juli månad 1905 — *dels ock* fullmäktiges med utskottets memorial n:o 1 till Riksdagen öfverlämnade berättelse angående riksbankens tillstånd, rörelse och förvaltning år 1905 äfvensom de utaf styrelserna för riksbankens kontor i afseende på dessa kontors förvaltning under samma år lämnade redogörelser.

I fråga om metalliska kassans ställning, sedelutgifningen, in- och utlåningsrörelsen äfvensom öfrig verksamhet vid riksbankens hufvud- och afdelningskontor samt vid Tumba bruk tillåter sig utskottet att för en närmare kannedom om hithörande förhållanden hänvisa till de utförliga sifferredogörelser, som lämnats i de berättelser, hvilka afgifvits af Riksdagens revisorer och riksbankens fullmäktige liksom i utskottets förut till Riksdagen afåtna memorial n:o 1.

Bih. till Riksd. Prot. 1906. 6 Saml. 1 Afd. 2 Häft. (N:o 2.)

Å sin utlånings- och öfriga rörelse under år 1905 har riksbanken erhållit en vinst af 6,206,260 kronor 39 öre, nämligen:

	Å riksbankens egna kapital		Å afbetalningslånefonden.		Summa.	
	Kronor.	öre.	Kronor.	öre.	Kronor.	öre.
Vid hufvudkontoret	2,556,045	74	107,165	17		
„ kontoret i Göteborg	424,125	65	98,558	79		
„ „ i Malmö	409,022	37	23,074	40		
„ „ i Falun	65,492	12	10,857	18		
„ „ i Gäfle	183,006	36	6,124	11		
„ „ i Halmstad	37,740	19	13,422	28		
„ „ i Härnösand	409,447	37	17,150	79		
„ „ i Jönköping	104,252	85	26,484	57		
„ „ i Kalmar	32,261	12	11,304	34		
„ „ i Karlskrona	66,208	49	16,520	33		
„ „ i Karlstad	187,393	88	13,462	46		
„ „ i Kristianstad	108,749	51	6,648	82		
„ „ i Linköping	137,791	32	37,753	66		
„ „ i Luleå	142,895	97	34,705	07		
„ „ i Mariestad	26,762	97	11,427	37		
„ „ i Nyköping	9,194	85	7,808	46		
„ „ i Sundsvall	122,857	94	2,583	23		
„ „ i Umeå	63,669	15	20,119	91		
„ „ i Uppsala	56,899	57	19,490	13		
„ „ i Visby	49,173	19	26,212	80		
„ „ i Vänersborg	—	—	7,672	08		
„ „ i Västerås	8,662	41	2,971	98		
„ „ i Växjö	—	—	10,703	41		
„ „ i Örebro	310,970	51	16,346	32		
„ „ i Östersund	140,274	65	16,428	80		
hvarifrån afgår uppkommen förlust: vid kontoret i Väners-	5,652,898	18	564,996	46	6,217,894	64
borg						
kr. 40: 15						
„ „ i Växjö .. „ 11,594: 10	11,634	25				
hvidan alltså återstår vinst	5,641,263	93	564,996	46	6,206,260	39

I den till utskottet hänvisade af Riksdagens revisorer den 30 november 1905 afgifna berättelse hafva revisorerna uti § 53 med anledning af minskning af afdelningskontorets i Växjö rörelse uttalat tvekan, »huruvida det äfven under synnerligen ogynnsamma förhållanden och på en ort, där riksbankens verksamhet förefaller öfverflödigt, skall vara nödvändigt att, såsom nu är föreskrifvet, hafva kontor af riksbanken inom hvarje län utom Stockholms».

I anledning af detta uttalande har utskottet velat anföra, att riksbankens verksamhet vid afdelningskontoren ej bör bedömas uteslutande efter det ekonomiska resultatet af rörelsen vid hvarje kontor. Ett kontors vinst kan till stor del vara beroende på rediskontering från privata bankinrättningar, och i samma mån som denna öfverflyttas från det ena kontoret till det andra, växla kontorens vinstsiffror. Men om också ett kontor under något år icke har någon nämnvärd rediskontering, mottager det dock enligt nu gällande föreskrifter de vid alla andra riksbankens kontor diskonterade växlar, som förfalla till betalning inom kontorets distrikt, och har att — med undantag af viss registrering — behandla dylika s. k. remissväxlar som vore de vid kontoret direkt diskonterade, ehuru det för dem uppburna diskontot kvarstannar såsom inkomst vid det kontor, där växlarne diskonterats. Häraf torde framgå, att ett kontor, som i sin växelportfölj nästan uteslutande har remissväxlar och därför visar mindre direkt vinst, likväl i det stora hela kan anses utgöra en lika betydelsefull länk i riksbankens organisation som ett annat bankens kontor, hvilket lämnat större vinst. Då härtill kommer, att kontoren i residensstäderna hafva till uppgift att betjäna statsverket vid dess in- och utbetalningar, hvilket äfven för riksbanken medför afsevärd fördel genom statsmedlens mottagande utan räntegodtgörelse, anser utskottet anledning ej förefinnas att för närvarande till pröfning upptaga frågan om ändring af den i riksbankslagen fastslagna principen, att riksbanken skall hafva kontor inom hvarje län utom Stockholms.

Vid genomgående af de till utskottet öfverlämnade protokoll och berättelser har utskottet i öfrigt ej funnit något förhållande, som föranledt särskildt yttrande i detta memorial.

Den granskning, som af bankoutskottet nu verkställts, omfattar icke bankofullmäktiges gemensamt med fullmäktige i riksgäldskontoret fattade beslut och vidtagna åtgärder i fråga om utförande af 1888 års Riksdags beslut om uppförande å Helgeandsholmen af nya byggnader för Riksdagen och dess verk, hvilken granskning nu liksom vid föregående riksdagar verkställas af sammansatt stats- och bankoutskott.

Efter granskning af riksbankens hufvudkontors räkenskaper för år 1904 hafva Riksdagens senast församlade revisorer i sin därom afgifna berättelse anmält, att mot riksbankens förvaltning under den tid, granskningen omfattat, ej varit något att anmärka, samt att revisorerna för sin del ansåge, att ansvarsfrihet borde fullmäktige beviljas.

De revisorer, som, valda af Riksdagen, granskat afdelningskontorens i orterna förvaltning år 1904, hafva likaledes i sina berättelser tillstyrkt ansvarsfrihet för kontorens styrelser; och enär utskottet vid den nu verkställda undersökningen af riksbanken ej haft något att anmärka, utan funnit, att fullmäktige med nit och omsorg handhaft sitt uppdrag, får utskottet hemställa,

att ansvarsfrihet må fullmäktige i riksbanken beviljas *dels* för förvaltningen under år 1904 af bankens såväl hufvudkontor som samtliga då i verksamhet varande afdelningskontor i orterna, *dels ock* för de beslut och åtgärder, som finnas antecknade till fullmäktiges protokoll från och med den 15 januari 1905 till samma dag innevarande år.

Stockholm den 13 februari 1906.

På bankoutskottets vägnar:

JOHN RETTIG.
